

NO S'AUTORITZA EL BERTRANA 73

Biel Mesquida: "Quan més em volen desanimar, més m'animo"

Definitivament, per ara, "L'adolescent i la sal" és el segon premi Bertrana no autoritzat pels censors. Amb l'aggravant que Biel Mesquida resta com a autor sense estrenar. Al calaix roman també l'"Estat d'excepció" de Manuel de Pedrolo, que va inaugurar el premi gironí aquell any 1968. Passaran també tants anys per a la novel·la de Mesquida? La idea no li deu fer gaire gràcia.

—Vam presentar-la a censura per primera vegada a finals de setembre del 73 i un mes després va arribar la resposta: "denegado". Vam presentar un recurs i el març d'aquest any, "denegado" altra vegada. Després vam intentar uns contactes amb el senyor Ricardo de la Cierva i l'altra dia em va escriure una carta comunicant-me definitivament que és impossible publicar-la. I així estem. Espero poder parlar amb ell un dia d'aquests que vindrà a Barcelona, però vaja... Almenys que m'ho expliqui.

—No t'ho imagines?

—Home! Imaginar no costa gaire, però el que cal és saber-ne els motius concrets.

Parlo amb Biel Mesquida a una habitació de la Gran Enciclopèdia Catalana que després dels sotracs de tota mena que ha passat és una obra amb el futur no gens clar. Les oficines on el novel·lista mallorquí treballa els dematins són ara a un quart pis de la Via Laietana de Barcelona. Biel Mesquida —molt colrat, cabells enrinxolats i llargs, un gran drac sense el Sant Jordi al pit blanc de la brusa, bluejeans i sandàlies, una cadena gruixuda i platejada al braç esquerra— té un parlar suau i dolç, fàcil. Llàstima que no pugui passar el seu mallorquí a les meves notes!

"L'ADOLESCENT I LA SAL", UNA CRISI PERSONAL I SOCIAL

—"L'adolescent i la sal" és una novel·la lluny de cap tipus de forma tradicional, és revulsiva i planteja la crisi d'un personatge jove i els factors socio-econòmics i polítics que sofrim, com a causa. Potser han cregut que molta gent s'hi identificaria. Però, vaja, és incompreensible. Ultimament s'han autoritzat coses molt fortes de Cela, Sender, de les col·leccions de Barral, "La prima Angélica"... No ho entenc, les obres d'aquests famosos tenen molta més incidència en el públic. Amb nosaltres filen molt més prim i fixa't que som una cultura poc coneguda i amb un mercat lector força reduït. Què es pot tirar de la meva novel·la? Tres o quatre mil exemplars? Si ho fan per desanimar-nos, s'equivoquen. Jo, almenys, quan més em volen desanimar, més m'animo. I crec que tots els joves.

—Què fas mentrestant?

—Estic treballant en una segona novel·la, que d'aquí que l'acabi, encara en tinc per uns mesos. També és sobre uns personatges en crisi. Mira de ser una visió de les illes, una visió crítica de l'aristocràcia, la burgesia, els nou rics a través del turisme i la crisi econòmica que s'està produint. En realitat són dues novel·les en una de sola.

—En el col·loqui que va haver-hi a Terrassa el mes passat, es va organitzar una bona discussió sobre si els narradors catalans reflexionen o no el món obrer i Jaume Vidal Alcover deia que els mallorquins sí que ho feu força.

—A les illes no ha existit una burgesia històrica, sinó que s'ha passat d'una estructura agrària a una burgesia del contraban i el turisme sorgida a la postguerra, que ara, a més, ha entrat en oberta crisi a causa dels problemes econòmics. Els novel·listes joves som tots fills de les classes populars, de mestres, treballadors qualificats, pagesos... Classe obrera no n'hi ha hagut fins al turisme i aquest proletariat turístic és molt present a les noves novel·les.

Biel Mesquida m'explica el drama de la crisi turística que s'ha vingut preparant els anys anteriors i aquest ha arribat a una situació límit —aquest juny el diari deia que s'ha omplert un 15% de la capacitat dels hotels, quan el normal era el 80. No s'ha planificat res a llarg terme i s'han fet les més grans barrabassades sense assegurar cap futur— i ho lliga amb l'argument de la seva obra prohibida:

—Es el fill d'uns nous rics, el seu pare és l'home de palla d'un grup turístic alemany. Té els hotels i negocis al seu nom, però la gran part del negoci marxa lluny. Ell explota els treballadors de l'hotel i els diners no queden a l'illa.

"La meva novel·la planteja la crisi d'un personatge jove. Potser han cregut que molta gent s'hi identificaria".

MALLORCA, DE LA POESIA A LA NOVEL·LA

Comparem les illes i Catalunya:

—Hi ha un "decalage" molt gran, a causa del nostre aïllament i la diferència en les formes de producció. Allà l'opressió social és molt més forta, perquè és un món molt més tancat. La dona, per exemple, està molt més alliberada aquí. Igualment la relació familiar. Jo l'he denunciada molt aquesta opressió que allà ha obligat a molts joves, amb capacitat per ser universitaris, a haver d'ocupar els molts llocs de treball que la dècada passada el turisme va crear en aeroports, agències de viatges... Casar-se, tenir fills i perpetuar la situació. Això ha canviat una mica ara que hi ha uns cursos universitaris. Hi ha hagut una dinamització.

—Però on es surt de la crisi l'adolescent de la sal?

—Per enlloc, és que jo no li dono. Es una novel·la oberta en què facilito al lector les peces del trencaclosques. Però li queden molt poques sortides: tornar a casa i continuar com el seu pare, lluitar al marge de tot, trobar una solució personal enmig de la mixtificació...

—Possibilitats de canvi?

—Amb el turisme la gent ha restat com drogada. Jo crec que la crisi podrà servir per plantejar públicament els problemes, tant els d'opressió econòmica com els de la pròpia personalitat. Aquests temps últims s'han notat coses abans impensables: la protesta contra la selectivitat amb quelcom tan insòlit com una manifestació d'estudiants, els diaris mateixos es preocupen més dels problemes...

A la Mallorca de fa mig segle literatura volia dir poesia, cançons minoritaris lluny del poble. Els escriptors joves fan novel·la per poder explicar els problemes de cada dia. És significatiu.

JAUME GUILLAMET

Foto: Jordi Teixidor